

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

332

Kézdivásárhely, 1903. január 1.

Csütörtök.

XXII. évfolyam. 1. szám.

Felélős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájaiba küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petit sorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Az ujév köszöbön.

— decz. 31.

A mit egy évvel ezelőtt majdnem bizonyosra vettünk: a kiegyezés és a vám-tarifa ügye, a hanyatló év utolsó napjaig nemhogy rendbe, de még nyugvóponttra sem tudott jutni. Széll Kálmán miniszterelnök tehát december 28-án ismét Bécsbe utazott s ha a jelek nem csalnak, ezuttal talán dülőre is jut végre az évek óta huzódó kiegyezési problema. És így egészen természetes, hogy a legnagyobb érdeklődéssel várjuk a miniszterelnök bécsi tartózkodásával kapcsolatos híreket.

Reméljük és hisszük, hogy Széll Kálmán ez utolsó bécsi útja meghozza a nemzetnek azt, amire évek óta vágyakozik s a miniszterelnök az ujév napján nála tisztelgő kormányparti képviselőknek ki jelentheti, hogy a két kormány minden fontosabb kérdés tárgyában megegyezésre jutván egymással, immár csak a két parlament állásfoglalásától és hozzájárulásától függ a kiegyezési bonyodalomnak végleges megoldása.

Valószínűnek látszik, hogy a szabadelvűpárti tisztelgők hivatalos szóoka: Hodossy Imre valósággal provokálni fogja e nyilatkozattételre a miniszterelnököt, de ép oly valószínű, sőt teljesen bizonyos, hogy a miniszterelnök üstökénél ragadja meg az alkalmat, hogy a nemzetet a helyzet és a viszonyok igaz voltáról felvilágosítsa. Az ujév küszöbét tehát azzal a jól megokolt bizalommal lépjük át, hogy a kiegyezés ügye az 1903-ik évben hosszabb időre s a tartósság kellékeivel körülbástyázva fog rendeztetni.

Sajnos, a kiegyezés nem az egyedüli nagyfontosságú kérdés, mely közelebb megoldásra vár s amelynek megoldása előreláthatólag nagy viharoknak lesz az okozója a magyar parlamentben. Tárgyalásra várnak többek közt a civillista fölemeléséről és a védtörvény módosításáról szóló javaslatok, amely utóbbi kapcsolatos az ujonez-létszám szaporításáról szóló kormány-tervezettel.

Különösen, ami a katonai javaslatokat illeti, jól informált parlamenti körökben biztosra veszik, hogy e javaslatok körül nagy harez fog kifejlődni.

De meg vagyunk róla győződve, hogy a miniszterelnök ujévi beszéde — melyben szokott őszinteséggel fel fogja tárnai az ország igaz helyzetét, nemcsak a kiegyezésről fog tiszta képet nyújtani, de bizonyosak vagyunk benne, hogy ez az ujévi megnyilatkozás — tartalmánál és irányánál fogva — alkalmas leendő arra

is, hogy még bensőbbé tegye a miniszterelnök és a pártja közti viszonyt s bizalmat.

S ha bizonyos is, hogy az ujévben nagy feladatok és heves küzdelmek várnak a magyar kormányra és a parlamentre, alig szenvedhet kétséget, hogy Széll Kálmán mint kormányelnök és pártvezér, ha nem is könnyű szerrel, de biztos kézzel és lángoló hazaszeretetéből táplálkozó erélylyel le fogja győzni a feltornyosult nehézségeket.

Veritas.

Székelgek kérése Daránji miniszterhez.

— A „Kézdivásárhely s vidéki Gazdasági Egyesület” felterjesztése. —

(Folyt. és vége.)

X. Kérjük teljes tisztelettel oly községben hol a tagosítás bő van fejezve és oly községben is a hol az még folyamatba téve nincsen a kis gazdáknak népszerű irállyal megírt gazdasági káték t ingyen kiosztani, melyben egyuttal a vetési fordá bérrendezése figyelme legyen fordítva.

XI. Juh állományunk nagyon meg van fogyva ép ezért kérjük 2 évi részlet fizetés mellett a gazda közönségnek juhokat adni, hogy a juh tenyésztés ismét fellendülhessen.

XII. Az erdő termékek kihasználása a Székelység által ma is a régi módszerint történik s így a nek kihasználásából a Székely nem kap mást a sovány napszám vagy egyenge fuvarbérnél. Az értékesebb vágás területeket nagy fabárok vásárolják meg és a Székelynek az értékes erdő jövedelméből csak a gyenge fuvarbér marad. A hol arányosítva van az erdő ott a legjobb fenyő erdő fájának ára 30—40 forint a mi nem tesz többet 10—15. kr. köbméterenkint tő áránál, de az adósság nyomja a birtokat, az erdő kezelési költség, adó a birtok közösségben maradtakat s így kénytelenek összes hasznádjukat a nagy fabéróknak potom árért eladni. E bajon segíteni csak úgy lehet, ha az erdő gondnokok szigorú lelkiismeretességgel megmagyarázzák a népnek azt, hogy erdejét ne adja el hanem használja ki maga szövetkezeti uton. Az ily kép létesítendő szövetkezetek, gyárok felállítására és forgó tőke teremtésére adni hitelben részesítendőek.

XIII. Vidékünk területén lévő két-nagyobb folyó a Fekete-ügy és Kiszon vizen, ugy az ereket befogadó anyafolyó, az Olt medre — a meder feltétele, kanyargós folyása s az ezek miatt már kisebb-némű esőzéseknél is előálló gyakori áradások miatt, szabályozás alá lennének veendőek. De az érdekelt birtokosság csakély vagyonnal bir, a szabályozási költség pedig tetemes összeget tesz ki, melyet a birtokosság elviselni képtelen; ép ezért teljes tisztelettel kérjük ezen folyók szabályozását államköltségen fogantatítani.

A kisebb patakok, bel- és vadvizek szabályozása és lecsapolására tekintettel azok költséges voltára, teljes tisztelettel kérünk a közadókka 10 év alatti visszafizetendő kamat nélküli kölcsönt, hogy így azok szabályozhatók legyenek.

XIV. Az éghajlati viszonyok vidékünk területén olyanok, hogy az évben csakis áprilistól-októ-

ber végőig van a népnek ugymondhatni munkája. Az év többi öt hónapján át — alig akad meg valami kereset fogás a nép részére. A fuvarozás csakély erdei fuvarozást kivéve csaknem teljesen meg van szűnve, házi ipar, a mi a népnek téli foglalkozást nyújtana és azt a haszon nélküli kereszmároztól elvonná nincsen. Így a nép minden új kereset nélkül a nyári munkával szerzett filléreket, emésztí fel és még a jövő évi munkájára adósságot csinál.

A népnek élhető állapotba való helyezése tekintetéből teljes tisztelettel kérjük a házi ipar fejlesztését és a meglévőnek felkarolását. Nevezetesen kérjük:

a) a szövő házi ipar virágzóvá tételo tekintetéből a Klinger-féle textil vállalatnál odahatni, hogy fokozatosan 3—4 év alatt vidékünk területén 1000—1500 szövő széket osszon ki a szövő munkások között, hogy így a textil ipar vidékünkön teljesen meghonosíttassék. Kegyelmes Miniszter Ur! Vidékünk birtokossága az utolsó 30 év alatt vagyoni és megélhetési tekintetben óriási változáson ment át, az életviszonyok megváltoztak, a régi egyszerű pátriárchalis életviszony megszűnt és annak helyébe társadalmi majmolás lépett. Az 5—50 hold közötti birtokos családjának igényeit kielégíteni nem képes mert a nő a háztartásban működik csak közre; ez pedig a téli hónapokban vajmi kicsiny, másrésztől elszegényedett jó családok leány gyermekei — kik álszemből itt, hol hajdan jobb napokat láttak, nem szegődnek el cselédnek; de a megélhetés izei őket távol szülő földjüktől a távol keletre, hol aztán maguknak rövid időn megélhetést nyernek, hogy aztán az erkölcsi és testi süllyedés iszapjába vesszenek. Ezeknek kell Nagyméltóságú Miniszter ur, itthon szülőföldjén megélhetést szerezni s ép ezért mivel a székelő nő és időktől foglalkozott a szövővel: kell a textil ipar teljes mértékben való kiterjesztését kérnünk.

Az idáig működő kevés szövő székel ugyan annyi nőt mentett meg a hazának, mentett meg a magyarságnak.

b) A különböző szalma szövési házi ipart, mely régen szüntén virágzott vidékünk [több községben]; teljes tisztelettel kérjük ismét meghonosítani és e cél elérésére egy vándor tanítót kiküldeni.

3) A kosár fonás házi ipari foglalkozást képez Szentkatolns községében és több család nyer az által foglalkozást és kevés jövedelmet. Ezen házi iparágat kérjük fejleszteni és az igényeknek inkább megfelelő kosár fonás bétanítására kérünk egy vándor tanítót esetleg jobb iparost oda kiküldeni. Ezen házi iparág vidékünk többi mezőföldi községeiben is meg volna honosítandó.

Teljes tisztelettel kérünk a jelentkező községeknek az állami fa iskolákból kosár fonásra alkalmas nemes faju fűz vesszőket ültetésre ingyen adni.

4) Agyag, vidékünkön bőven van, de az agyag ipar egyetünk területén csakis Kézdivásárhely várossában képezi már hanyatló ipar tárgyát és Bereczk községében van az, mind házi ipar művelve. Teljes tisztelettel kérjük ezen ipar ág fejlesztésére hatni és annak nagyobb fellendítésére egy vándor tanítót Kézdivásárhely és Bereczkbe küldeni. Modellek és égető kemencék beállítására és felszerelésére pedig az agyag iparosokat anyagi segélyben kérjük részesíteni.

5) A fenyőfából való kádár ipar, mint házi ipar vidékünk területén a Romániával való vámháboru előtt nagyban virágzott, ma azonban hanyatlik; de még ma is többen vannak, kik csak

egyletünk területén házi ipar szerüleg folytatják, mint a mezőgazdasági munka kiegészítő részét. Ilyen kádár házi iparosok ép vidékünk azon részében vannak, hol a szegénység legnagyobb az úgynevezett szent földön. Ezen házi ipar fellendítését teljes tisztelettel kérjük — hisz itt van ama szakértelemmel bíró munka erő, van a közelben fenyegető anyag; csak egy kis jó akarat kell a nagy eszközvárak, más hordókat szükségű gyárak rőszéről és a szegény székely nép egy tekintélyes része a megrendelések által megélhetést nyer és a külföldre kivándorló hordó ár egyrészoitthon marad.

XV. A mezőgazdaság kiegészítő részét képező régi malom ipar hanyatlóban van, pataki malmaink tekintélyes része bubánatot őröl s így a vidékünkön lévő víz használati jogok értéke nagyot csökkent. Nincs kisebb szabású gyárpár, mely a víz jogokat használatba venné.

A vámháboru előtt tekintélyes kovács ipara volt vidékünknek. Ezreke ment az ekék és taligák száma, melyet kovácsaink Romániába évenként kiszállítottak. Ma kovácsiparunk teng; alig van mit ennük — pedig alig van község hol 8-10 kovács is ne lakják és ne üzne ipart. Kovácsaink a mesterségükben ügyesek és mint általános székely fajunk, tanulékonyak.

A két hanyatló ipart a malom ipart és a kovács ipart lehetne összhangba hozni és nem most egyelőre — de évenkénti fejlesztéssel százak és százaknak lehetne tisztességes munkát adni. Ha a budapesti hazafiás nagy vaskereskedők módot nyújtanának arra, hogy székely kovácsaink egy része az üresen — használaton kívül álló vízi jogokat — bérbe vegyék és ott állami támogatás mellett a víz hajtó erejére bérbeadott kisebb szabású szerszámgyárakat rendeznének be és azokban a budapesti kereskedők nyers anyagából azok részére megrendelés szerint szerszámokat állítanának elő, kizsoruina az idegen gyártmány egy része és a kovács ipar élhető állapotba jutna s a ma nagyrészt értéktelen vizek használati jogai is értékesítve lennének.

XVI. Mindezek azonban a nálunk uralkodó pénzhiány miatt csakis szövetségi úton lennének elérhetőek s ép ezért teljes tisztelettel kérjük méltóztatásuk:

- a) a termény értékesítő szövetkezeteket;
- b) a tej értékesítő szövetkezeteket;
- c) az erdői termékek értékesítése és kihasználására alakuló szövetkezeteket;
- d) az összes házi ipar ezikek beváltására és értékesítésére alakuló szövetkezeteket állami támogatásban és kedvezményben részesíteni.

Végül pedig tekintettel arra, hogy a létező takarékpénztárak rövid lejáratu váltó hitelekkel, a szövetkezetek magas kamataikkal a gazda hitel igényét nem elégítik ki; teljes tisztelettel kérjük oda hatni, hogy állami támogatással a Székelyföldön a székely vármegyék és községek állam papírjainak bevonásával egy földhitelintézet állítsassék fel: mert csak ez lesz képes a székelynépbe egészséges vérkeringést létesíteni.

A létező nagybankok hűszadalmis hitel nyújtásával, a székelyföldi különleges viszonyok nem ismerésével a hitel igényeket kielégíteni, szolid hitelviszonyt létesíteni nem képesek. Nagyméltóságodnak mély tisztelettel alázatos szolgálai:

Kézdivásárhelyen, 1902. decz. hó 10-én.
Dr. Sinkovits Ottó, Dr. Bánffy Zsigmond,
elnök. ügyész.

Zajzon Sándor,
titár.

Székely János 50 éves papi jubileuma.

Kézdivásárhely, 1902. decz. 29.

A „Székelyföld” már 2 számában is foglalkozott a helybeli ev. ref. egyházközség azon szándékával, hogy 44 év óta a városban áldásos sikerrel munkálkodó nagy papjának szolgálatára 50-ik évét egy kedves ünnepi emlékeztetéssel fogja. Ez ünnepség tegnap megtartott. Hő és méltányos dolog tehát hogy arról a lapok olvasói megtehető tájékoztatást nyerjenek.

Délután 10 órakor zsúfolásig megtelt a ref. nagy templom, a hol az ünnepély kezdetét vette az isteni tisztelettel. A szokásos egyházi énekek s a polgári leányiskola ref. vallásu növendékeiből Nagy Gerő énekvezér által alkott s jelesnév vezett leány énekkar szépen sikerült dalta után Bodor Géza, a kézdi egyházmegye üd. mes. esperese mondott fenséges imát. Majd Nagy Gerő gyönyörű énekszólója után Szabó Jenő tartott magas színvonalon álló, eszmékben dus alkalmi beszédet a papi hivatalról, kegyelettel és meleg elismeréssel emlékezőn vissza a jubiléus lelkész 50 évi idő alatti nehéz, de igazi ügyszerepléssel, valódi hivatottsággal végzett papi munkásságára. Ismét a leányok kara énekel s azok után a jubiléus ősz pap tisztes alakja emelkedett föl a szószekeken, hogy hálát adjon a királyok királyának, a nagy kegyelemért, hogy megengedte őrne életének e fontos pillanatát. A szívhez szóló imádság mély hatást gyakorolt a hívőközségre, mely innen a városház dísztermébe vonult, hogy ott is részt vegyen szeretett öreg papjának örömnepén.

Itt Bodor Géza esperes megnyitván az egyházközség díszközgyűlést, indítványára Kőllönte főgondnok vezetésével 3 tagu bizottság hívta meg Székely János jubiléus papot a díszgyűlésbe. Zúgó éljenezések között jelent meg az agg közügyi munkás a teremben s helyét a számára elkészített emelvényen elfoglalván, kezdetét vette az üdvözlések sora.

Legelőbb Kézdivásárhely város községének küldöttsége tiszteltet, melynek nevében Dr. Török Andor polgármester mondott rendkívül esinos üdvözlő beszédet. Utána Takács Vítus plebános a r. kath. egyháztanács élén, tartott rövid, de szívből a szívhez szóló beszédet; sorban következtek ezután: Bánffy Zsidmond ügyvéd, a ki a humán intézetek, Balázs Márton polg. isk. igazgató, a ki a jótékony nőegyesület, Fejér Károly kir. járásbíró, a ki a kaszinó, Vajna Károly, a ki a „Pedagogiai Társaság”, — Ifj. Jakab István vez. igazgató, a ki a Takarékpénztár, Dr. Sinkovits Ottó, a ki a kisegítő takarékpénztár nevében üdvözlőlték rövid, de hálás szavakban a jubiléust. Legvégül a rendező kézdi egyházmegye ékes szavu esperese Bodor Géza, majd az egyházközség őrádome főgondnoka Kőllönte Mózes fejezték ki a ref. egyház és hitközség szeretetét és meleg ragaszkodását, utóbbi egyszersmind atnyujtván az egyházközség emléktárgyaképen egy ezüst dohányzó készletet is.

Az üdvözlések mindannyija fényes tanuságtétel volt Székely János áldásos tevékenységben gazdag multja mellett, melyről lapunk mult száma között megfőlőlt méltatást.

Természetes, hogy az agg jubiléus meghatottan és alig talált szavakat köszönete tolmácsolására, melylyel az ünnep itt véget ért, hogy folytatást leljen a díszében.

A díszbéd délután fél két órakor vette kezdetét. Jancsó Dénesné jóherü vendéglője emótoti dísztermében. A kitűnő, pártát rikító izetes ebéd s a jó bor élvezete mellett hamar megindultak a pohárköszöntők, melyek nagyrészen a jubiléusra szólítak. Ezek sorát Takács Vítus plebanus lelkes toszlja nyitotta meg; kiyőle M. Székely János, Bodor Géza, Török Sándor, Zajzon Lázár, Szabó Jenő, Fejér Ka-

TÁRGZA.

A gyermek neveltetése.

Irtá: Tolsztoj Leó gróf.

Tolsztoj Leó grófhhoz egy nőrokonra azt a kérdést intézte, hogy hogyan nevelje föl gyermekeit. Tolsztoj a kérdésre érdekes levélben válaszolt. Fordítása itt következik:

Nagyon örülök, hogy J-vel (a levélíró nő férje) komolyan beszélgettünk a gyermekek neveltetéséről. De csak negativ értelemben tudunk megegyezni. Mindaketten elismerjük, hogy a gyermekekkel lehetőleg keveset kell tanultatni. Ha a gyermekek felnőnek, anélkül, hogy sokféle tárgyat tanultak volna meg, ez távolról sem olyan nagy baj, mint az, ha a gyermeket az anyja tanítja — az anyja, aki a tanítandó tárgyat maga sem igen ismeri. A gyermekek rosszul emészti meg azt, amit tanulnak és kezdik tudásukat utálni. A gyermek és a felnőtt ember csak akkor tud valamit megtanulni, ha kedve van ahhoz, amit tanul. Ha ez a kedve nincs meg, akkor a tanulás baj, mert elbutít. Szavamat adom Önnek, hogy nem írniék erről, ha ez a dolog nem volna nagyon fontos.

Mindenek előtt higgyen a férjének, mert neki erről a tárgyról nagyon józan nézetei vannak. De rendszerint azt szokták mondani: „Ha a gyermekek nem tanulnak, akkor ugyan mivel foglalkozzanak? A paraszt gyerekekkel játszanak, azoktól mindenféle ostobaságot tanuljanak. vagy hunczfutkodjanak?” A mi uraink életmódja mellett ennek a válasznak csakugyan van értelme. De vajjon szükséges-e a

gyermeket urias életmódhoz szoktatni és öreztetni velük, hogy minden szükségletük kielégítődik anélkül, hogy nekik is részt kellene venniük a munkában? A jó nevelés első feltétele, foglalkozásom szerint, az, hogy a gyermekek tudják meg, hogy az, amire nekik szükségük van, nem hull le az égből az ölükbe, hanem azt munkával kell megszerezniük. A gyermekeknek meg kell tudniuk, meg kell érteniük azt, hogy az, amiből élünk, más emberek munkájának szerzeménye. Gyermekeknek nehéz dolog ezt megérteni, (adja az ég, hogy megértse, mire felbő), pedig meg kell értenie, hogy a szobaleány, vagy a dada nem szívesen mossa az edényt, amelyet ő beszenyezett és hogy a cipőt, vagy sárcipőt, melyet ő ragyogóra kifestésitve kap, meg kellett tisztítani. Meg kell értenie, hogy a cselédek nem az ő szép szeme kedvéért tisztítják a ruháját, hanem olyan okokból, melyeket ő nem ismer. Ha a gyermek a dolgot rösteli, akkor a nevelés igen rosszul van megkezdve és ez a kezdet mély nyomokat fog hagyni egész életében. Könnyű ezt elkerülni. És én, aki a sir szélén állok, kérem Önt, kerülje is el. A gyermekek maguk végezzék a maguk dolgát, hordják ki a vizet, tisztítsák a cipőjüket és ruhájukat, öntsenek vizet a korsójukba, terítsék meg az asztalt és így tovább. Higgye meg, hogy ezek a dolgok, bár jelentékteleneknek látszanak, fontosabbak a gyermekek boldogulására nézve, mint a francia nyelv, zongora, vagy a világtörténet ismerete.

Igaz, hogy itt egy nagy bökkenő van: a gyermekek csak azt szeretik végezni, amit a szüleiktől látnak. És azért kérem Önt, végezze Ön is ezeket a dolgokat. Az első hónaptól kezdve megelégedést fog érezni és a gyermekei még jobban meg lesznek elégedve. Ha ezenfelül még a mezőn, vagy legalább a konyhakertben is dolgoznak, ez nagyon jó lesz,

noha ez a munka gyakran szórakozásnak illik be. A legjobb iskola az, amelyben megtanuljuk, hogy a szükségleteinkről magunk gondoskodjunk. Higgye meg nekem, hogy e nélkül nincs erkölcsi nevelés, e nélkül meg nem értjük azt, hogy az emberek testvérek és egyenlők.

Azt még megértik a gyermekek, hogy a bankár, az esztérgályos, a művész, a felügyelő, aki az egész családát eltartja, föl van mentve a gyermekeknek való foglalkozásoktól, amelyek gátolnák igazi munkájában. De azt hogyan értsék meg a gyermekek, hogy más ember végzi helyettük azt, amit ők maguk is el tudnak végezni. Erre csak egy magyarázatuk lesz, az, hogy az embereket két osztályba kell sorozni, az urak és a szolgák osztályába. Hiába beszélünk nekünk az egyenlőségről és a testvériségről, ha életük minden mozzanata, a fölkeléstől a lefekvésig, ennek az ellenkezőjét mutatja.

A gyermek kezd kételkedni abban, amit az öregnek neki az erkölcsről beszélnek. Leleke m... érzi, hogy minden szavuk hazugság, nem hisz sem a szülőinek, sem a tanítóinak, sőt utóbb már azt sem hiszi, hogy az erkölcsösség szükséges.

Még egy megjegyzés. Ha nem lehetséges megtenni azt, amit mondtam, akkor juttassa a gyermekeit olyan helyzetbe, amelyben megérzik, hogy kárakra van, ha nem teszik meg azt, amit kellene. Így például, hogy nem mehetnek el a házból, ha a cipő és a ruha nincs megtisztítva, hogy nincs ivóvíz, ha nem hoztak vizet.

A legfontosabb ez: Ne féljetez attól, hogy nevelésesegek lesztek. A legrosszabb cselekedeteket azért követik el az emberek, mert attól félnek, hogy nevelésesegeknek fognak látszani, ha a rossz cselekedeteket nem végzik.

Január 1.

rolly kir. j.-bíró, Székely Ödön, Nagy Károly, Kolönte Mózes, stb. díkezték szellemesen, tartalmasan, élénken és élvezetesen. A jubiléum is emelt poharat, köszöntvén a jelenlevő társaságot, s köszönnvén az ő megítélését, melyben oly szeretettel és igaz ragaszkodással részesítették az egész ünnepség rendezésével.

EGYESÜLETI ÉLET.

A „Kézdivásárhely és vidéki gazdasági egyesület alakuló gyűlése.

Ama mozgalom, mely a gazdasági érdekek emelését, a gazdák közönség helyzetének józan fejlesztését tűzte ki célul a vármegye felvidékén december hó 28-án tartotta végleges alakuló közgyűlést Kézdivásárhelyen, a polgári fiúiskola nagytermében.

A szép számmal megjelent városi és vidéki birtokosság élénk érdeklődése között Dr. Sinkovits Ottó elnök egy szép, magvas, a gazdasági helyzetet teljesen feltáró, a jövő teendőket megjelölő, alapos tájékoztató ágról, gazdag szakismeretről tanuskodó beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A gyűlés nem csak több helyen megjelent, hanem egyhangulag jegyzőkönyvre vétetni határozta.

Az elmaradott tagok igazolása s más egyéb elnöki intézkedések bejelentése után Zayzon Sándor id. titkár olvasta fel a múlt évben kifejtett működésről szóló jelentést. A kezdet nehézségein átesve örömmel mondott közgyűlés köszönetet a titkárnak buzgó fáradozásáért. Majd Szöcs Károly pénztáros tette meg pénztárosi jelentését és jövő évi költségekről szóló előterjesztését.

A buzgó fáradozás, önzetlen ténykedésért köszönetet mondott pénztárosnak és egyszersmind elhatározta, hogy a tagdíjak fizetésére minden év nov. 1-ő fele határozatlik meg mint ultimatum. A tagdíjak 1903. évtől kezdve szedendők és egy megfelelő szelvényvel ellátott nyugta könyv szerzendő be. Az anyagi ügyek teljes rendezhetése végett a földmivelésügyi miniszter urtól évi segély kérendő.

A megerősített alapszabály felolvasása után elnök a maga és tisztviselők nevében megköszönte a bizalmat és fölkérte a közgyűlést, hogy alapszabályai értelmében válassza meg új tisztit karát s ennek keresztülvitelére egy bizottságot küldjön ki. Közgyűlés elismeréssel adózva a volt tisztikarnak az új választást kimondja s Molnár Józsiás országgyűlési képviselő elnöklete alatt, Dr. Dénes Ödön ügyvéd-jelölt és birtokos, Márton Benedek kir. erdőgazdónok és birtokos urakat küldi ki szavazat-szedésre.

A bizottság befejezvéen munkáját, elnök jelenti, hogy az új tisztikar általános szavazattal lett megválasztva. Elnöknek: Dr. Sinkovits Ottó, alelnökök: Vajna István, Rápolthy Gábor és Nagy Károly, titkár: Zayzon Sándor jegyző: Eperjesi Albert, ügyész: Dr. Bánffy Zsigmond, pénztáros: Szöcs Károly, ellenőr: Bernáld György. Megválasztott 30 választmányi tag.

Dr. Sinkovits Ottó hivatkozva sok oldalú elfoglaltságára csak is ismételt kérésre fogadta el az elnöki tisztelet s mint mondá, meghajlik úgy maga, mint tisztviselők nevében a minden oldalról nyilvánuló közbizalom előtt és minden tehetséget készséggel használja fel, hogy a vidék gazdasági viszonyai új életet nyerjenek.

Az alapszabályok kinyomtatása és a tagok között terjedő szétosztása elhatározatott.

Mint hogy a régebb aláírt ívek csak egyszerű óhajit fejeztek ki, a megalakulásra kötelezőnek nem tekintettek. A kibocsátott aláírási ívek szép számmal érkeztek vissza és az egyesületbe már is beiratkoztak mindazok, kik ismerik, tudják a válságos gazdasági helyzetet és kellő jó indulattal akarnak a közös bajon segíteni.

Megemlékezett a közgyűlés elhunyt volt titkára, Kiss Jenő érdemeiről és emléket jegyzőkönyvben halás kegyelettel megörökítette. Az állandó helyiségről, szaklapok s más szakmunkákról való gondoskodását a választmányra bízta.

Vajha ez az egyesület elhozna a vidék gazdái számára örömteljes napot, midőn mindnyájan megértve egymást, gazdaság örömdetes haladásáról kívánt fejlődésről számolhatnának be.

Minden meglesz, ha vállatve közös jó akarral dolgozunk. Ne sértsen senkit az, ha talán nem mint tisztviselő lobogtathatja tudatának, jó indulatának, áldást osztó világát, mert sokszor a csata megnyerését a közharcosok lelkesültsége, bátorsága dönti el.

Értékesítse ebben az egyesületben azért, minden arra való nagy és kis birtokos erejét s mutassuk meg, hogy e föld, melyet apáink vére áztatott, melynek minden róge a dicső multat hirdeti és egy jobb jövőre vár, annyira kedves nekünk, hogy azért tenni, harcolni most a béke idején — a tudomány fegyverével meg nem szününk.

A Zrínyi nagy költőnek szava ne találjon roánk melyet egykor a nemzethez írt:

„Szív, lólek el van vesztegetve rátok,
Szent harczra nyitva várt az ut,
S ti védfalat körüle nem vonátok,
Ó gyáva fajt szült, s érte sirba jut.”

Földi.

NAPI HIREK.

— **Kitüntetés.** A király Nagy Ferencz, nagybecsoni községi főbíró koronás arany érdemkeresztal tüntette ki. A derék embernek sok érdeme között nem utolsó az, hogy községében az ifjusági egyesületnek saját költségén otthont építtetett.

— **Egyházi kitüntetés.** Tamás Dávidot, Osdola községi derék plebánosát, a kézdivásárhelyi Oltáregylet, az osdoli város-keresztregylet elnökét Gif. Majláth Gusztáv püspök szép kitüntetésben részesítette: kinevezte tiszteletbeli alesperessé. Szerencsét kívánunk hozzá!

— **Eljegyzések.** Dr. Lukács Vilmos kézdivásárhelyi szép tehetségű ifju ügyvéd eljegyezte a művelt lelkű és kedves Molnár Eszti kisasszonyt, a polg. lányiskola kitűnő tanítónőjét Kézdivásárhelyen, Gödri Olgát, ifj. Gödri Ferencz sepsiszentgyörgyi polgármester bájos lányát decz. 27-én eljegyezte Zayzon János, nagyenyedi tanár, Mindkét eljegyzéshez áldást és szerencsét kívánunk.

— **Előléptetés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Szentiványiné Bence Margit sepsiszentgyörgyi és Bálint Benedek kézdivásárhelyi áll. polg. isk. segédtanítónőt, illetve segédtanítót előléptette rendes tanítókká a X. fizetési osztály harmadik fokozatába.

— **Házasság.** Bartók Rozsika, Dr. Bartók György ref. püspök kedves, szép leánya és Bodrogi János, nagyenyedi tanár decz. 27-én tartották esküvőjüket Kolozsvárra. Áldás legyen frigyükön.

— **Beteg képviselő.** Szabó Kálmán országos képviselő, a ki korábban Sepsiszentgyörgy város főjegyzője is volt, súlyos idegbajt kapott. A napokban szállították be Budapesten a Schwartzter-féle ideggyógyintézetbe.

— **Karás sony est az árvaházban.** Deczember 24-én megható ünnepély volt az „Erzsébet” árvaleánynevelőintézetben. A jó szívű emberek adományából állított karacsónyifát ekkor adta át az árvaháznak az intézet nemeslelkű igazgatója, szépszámu emberbarátok jelenlétében. Az árvák szívhez szóló éneke, Mike Erzsike árvaleány megható imája után Koch Sándor, főgymnasiumunk hitbuzgó, lelkes tanára, majd Bartha János a ref. hitközség jeles segédlelkőse mondottak gyönyörű, felemelő alkalmi beszédeket és imákat, áldást kérvén az intézet fenntartóira a szíves adakozókra, s imádkozván a nagybetegen fekvő nemeslelkű alapító Bárnó felgyógyulásáért. A szép ünnepély alatt nemesak az árvák de a jelen voltak szemén is ott rezgett a meghatóttóság, a résztvétel meleg könyvespje. Az adományokról szóló kimutatást jövőkor közölni fogjuk.

— **Halálozás.** Gelenczei Cseh Ilona, egy szerény, kedves ifjú leány, életének 16 ik évében karacsóny estjén, hastífuszban elhunyt. Gyászba borítván özvegy édes anyját; néhai Cseh Gyárfásné sz. haralyi Fejér József, s testvérreit: Cseh Imro sepsiszentgyörgyi kir. adótiszt, Cseh Valéria polg. isk. IV. oszt. tanulót és Cseh Istvánt. A korán elhunytak földi részeit decz. 26-án helyezték örök nyugalomra Gelenczén a családi sirban. Nyugodjék csendesen.

— **Uj ügyvéd.** A brassói ügyvédi kamara közöszre teszi, hogy Dr. Lukács Vilmos ügyvédet Kézdivásárhely székelyhelylél a kamara lajstromába felvette. Ajánljuk a jogkereső közönség szíves figyelmébe.

— **A veszett ebek áldozatai.** Kézdivásárhelyen decz. 27-én Derzi József kir. adóhivatali irnokot és Turóczy István nyomdász-tanulót veszett ebek támadták meg az utcán s mindkettőnek közén veszélyes marást ejtettek Turóczyinak balkezén a kis ujját egészen lekaptá a dühös állat. Az első orvosi segély alkalmazása után 28-án mindkét sérült elutazott az államköltségén Budapestre a Pásztor-intézetbe a védő oltás eszközése végett. A rendőrség a további veszedelmek elhárítására széleskörű intézkedéseket tett ugyan, de azért helyesen cselekszik közönségünk ha maga részéről is megfelelő óvatossággal jár el, mivel a veszett ebek a szomszéd falvakon el vannak szaporodva, városunkon is esatangelnak s a megmaró ebek számát tudni nem lehet.

— **Főtárgyalás.** A kézdivásárhelyi kir. törvény-szék decz. 27-én tárgyalta le K. Böz József kézdivásárhelyi, fogyelemileg felfüggesztett rendőrkapitány ismeretes bűnügyét. A bíróság elnöke Solim Miklós kir. törvényszéki elnök, bírák: Dr. Bayler Kálmán és Ungur Péter kir. t.-széki bírák, közvádló Stocker Antal kir. ügyész, védő ügyvéd: Dr. Horpei Iván volt. Az egész nap nagy érdeklődés közt folyt főtárgyalás az esti órákban ért végett s a mint előre sejtteni lehetett a vádlott felmentésével végződött. A kir. ügyész az ítélet ellemében fellebezést jelentett be.

— **Ruhátlan gyermekekért.** Alulírott áll. áll. iskolánk szegény tanulói nevében halás szívvél mondok köszönetet, hogy szegény gyermekeink felruházására ezéjjából adakozni szívesek voltak: Benke Gyula ur, városunk volt orsz. gy. képviselője 20 K. 2. Blatt Mihály ur 7 64 f. 3. Hoffman ig. ur Gelenczéről 5 K., 4. Dr. Szacsavay Gyula, ügyvéd ur 3 K., 5. Takács Vida, r. k. plebános ur 1 K. 40 f. 6. Turóczy Béla, könyvkötő ur 1 K. 7. Névtelen 2. K. Legyen mindnyájoknak jutalma a boldogító öntudaton kívül a boldog ujjaztandó. Mivel azonban az összeg 52 gyermek felruházására még igen csekély, ismét a jó szíveket kérem, hogy adakozzanak abból, a szegények javára, mit az Isten adott. Kézdivásárhelyen 1902. decz. 29-én M. Székely János áll. isk. igazgató.

— **Székelyföldi baromfitelepek.** A székely akezió egyik igen lényeges pontja a baromfitelezés. Ez a mily helyes, oly böles és hasznos dolog, mert a baromfitelezés fölemlítésével a legszegényebb székely népen lesz szegítve. Ot ilyen baromfi telep lesz, kettő közülük Háromszék megyében és pedig, az egyik Kézdivásárhelyen az árvaleány nevelő-intézet, másik Sepsiszentgyörgyön a fiúarvaházzal kapcsolatban. Mindkét hely nagyon jól van megálasztva, mert a két árvaház igazgatói erre is elég reátermett egyének. E telepeket Darányi miniszter állitattja föl s azokban mindazon baromfi fajták fojnak tenyészteni, melynek himjelt a székely kisgazdák között a baromfiállomány nemesítésére szokták kiosztani.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** A belügyminiszter jelentése szerint Magyarországon 1901-ben tüdővészben elhalt 70.721 egyén; 1902. októberben elhalt tüdőgörmökörben 4614 egyén; ebből az erdélyi részi 15 vármegyére és 2 szab. kir. városra esik 569 halálozás; Háromszék vármegye az 5 ik helyet foglalja el, a mennyiben itt 1902. októberben 43-an haltak meg tüdővészben; az erdélyi részli törvényhatóságokról különben 1902. októbertől ez a szomorú statisztika szól: Szolnok-dobokamegyében elhalt tüdővészben 70, Kolozsban 62, Hunyadban 56, Marostordában 52, Háromszéken 48, Kisküküllőben 40, Alsófehérben, Csikban 34—34, Udvarhelyen 30, Torda-aranyosban 29, Szegesen, Fogarasban 22—22, Nagyküküllőben, Brassóban 20—20, Beszterce-naszódában 14, Marosvásárhelyen szab. kir. városban 9, Kolozsvár szab. kir. városban 7 egyén.

— **Iparos ifjusági egyesület van alakuló félben Kézdivásárhelyen.** Karacsóny harmadnapján d. u. volt e tárgyban az állami elemi iskolában elég népes értekezlet, melyen a szépszámu ifjuság előtti M. Székely János iparisk. igazgató fejtegette egy szép felolvasásban az ifjusági egyesület célját (Nemsokára közölni fogjuk a tartalmas felolvasást.)

Szerk.) A felolvasás után a jelenlévők elhatározták az ifj. egyesület megalakítását s e célból január 11-én (vasárnap) d. u. 2 órakor lesz az alakuló közgyűlés. Addig a bizottságok fognak foglalkozni az alapszabályok elkészítésével, új tagok gyűjtésével stb. Üdvözljük az ifjúságot s nemes törekvésehez sikert kívánunk!

— Székely munkás kerestetik: A m. kir. földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági munkások osztályának folyó évi december hó 4-én 219 szám alatt megküldött kimutatása szerint Magyarország különböző vidékeiről gazdasági és földmunkához 1500-at meghaladó munkás kerestetik. Kronovits Mór, kraskáni (Ungmege) birtokos 3 férfi eselődöt keres azonnali alkalmazásra: Azon munkások kik biztos keresetűek óhajtanak jutni jelentkezzenek személyesen vagy írásban a törvényhatósági munkás közv. titónél ki a szerződötés díj-talanul eszközölni fogja. Sepsiszentgyörgyön, 1902. évi december hó Dr. Boeskor Oszkár törvényhatósági munkás közv. titónél.

Hirdetések.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKIRÓK

ezim alatt egyöntetű szóp kiadásban 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Mikos Kelemen
Csokon y V. M. Pázmán Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Ist. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr
Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
Gvadányi József *Vida János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond
Népies lyra Nédballadák
Kunruezköltsézet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 25 testes kötetét felül a legbecsebbel, mit a magyar szellem teremtett és hiátvavan, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítását a nemzeti műveltséghez költő pályanyertes,

művész, erős angol vászonkötés; a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön a célra készülték. A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatában jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare kiadás, 6 vastos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételesen árabban szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forralomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remekfordításában közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, György Vilmos áttüztetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 25 kötetnyi teljes gyűjteménye ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendelik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író letét és munkáinak jellemzését felölő bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát Angyal Dávid Badics Ferencz Bánóczy József Beothy Zoltán Berzevichy Albert Bayer József Endrődy Sándor Erdődy Béla Erdélyi Pál Ferenczi Zoltán Franklin Vilmos Gyulai Pál Heinrich Gusztáv Koroda Pál Kossuth Ferencz Kozma Andor Léva József Nagyessy László Rákosi Jenő Riedl Frigyes Széchy Károly Széll Kálmán Vácz János Vadnay Károly Voinovics Géza Zoltányi Irén E fontos névsorban zotitottakat nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a felyett munkáinak s hogy minden élettrajz önálló becsimunka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:
Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.
Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

(180. 7-2.)

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Léva József.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin Társulat Budapesten.

Nyomatott Ifj. János Mészáros Kézdivásárhelyt.